

מה יכולנו להשיג מהערבים לפני שנה. אילו הצענו להם ביוזמתנו את אשר אנחנו מציעים עכשיו לקסינג'ר?

השאלות הולכות

ר אינו אתם במלוויזיה, ממתנים לבואו של קסינג'ר, ליד השולחן הערוך לסעודה. עומדים בעצבנות, מתנועעים בעצבנות, פוסעים אנה ואנה בעצבנות, מחליפים מילים בעצבנות. האיש הגדול אחר לארוחה. שרי ממשלת ישראל עמדו והמתינו. המתיות גברה מרגע לרגע. כך המתינו יהודים בכל הדורות. ראשיהעדה בחצר המלך, גבאי בית-הכנסת אצל הפריץ המקומי. נציגי הקהילה בפני בלברו של השליט. חבורה של שתדלנים.

ר יבואו של עודם, איך הגענו לזה? רצינו במשאומתן לשלום. אבל איננו מנהלים משא ומתן לשלום. את השלום יש לעשות עם הערבים. איננו מנהלים משאומתן עם הערבים. את המשאומתן מנהלים הערבים עם האמריקאים. קסינג'ר פה, קסינג'ר שם. קסינג'ר מציע. קסינג'ר מבטיח. קסינג'ר נותן. קסינג'ר מקבל. ואנחנו מנסים להשפיע על קסינג'ר. להשפיע עליו. לשכנע אותו. להוכיח לו את צידקתנו. להפגין בפניו את נאמנותנו. וכאשר יש צורך בכך — להפציר בו להעביר את רוע הגזירה. כמו שעשו שתדלנים יהודיים בכל הדורות — בניטאות של אירופה, ברחובות-היהודים בארצות האיסלאם, במושבות היהודיות בימי התורכים.

ר דיפלומט מנסה לשכנע. להשפיע על עמיתו, להתחנף אל צנינה של מדינה גדולה יותר. אבל קיים הבדל תהומי בין דיפלומט ובין שתדלן. דיפלומט מייצג כוח מדיני. הוא פועל למען אינטרס של מדינתו. ומנסה להוכיח שהוה גם האינטרס של הצד השני. כל משאומתן דיפלומטי הוא ניסיון לשלב אינטרס סים של מדינות. ואילו השתדלן מדבר בשם עדה הסרת-אונים. אין הוא יכול לאיים. כי אין לו במה. אין הוא פונה אל אינטרס של צד שני, קטן או גדול ממנו. השתדלן משרת אינן השליט הכדייכות, המחוקק בידיו את גורל הקהילה, העלול להסיר ממנה את הגנתו ולגזור עליה גזירות.

לכן אין השתדלן מנהל משאומתן. הוא בא לשמוע מה החליט הפריץ. ואם ההחלטה היא קשה ואכזרית. מנסה השתדלן להעביר את רוע הגזירה. הוא מדבר אל לב הפריץ ובנייפמלייתו. הוא מנסה לעורר רחמים. לפנות אל רגשות, לרכוש אהדה. וכאשר הוא מצליח, חוזר אל הגיטו כדי להביא את הבשורה הטובה, הוא הופך גיבור לאומי. שמו נחרת בלוחזיהכרון של העם היהודי לדורותיו, יחד עם כל השתדלנים הגדולים. מאז ימי מרדכי היהודי ועד קום המדינה. חשבנו שעם התרחש מאורע זה, לפני 26 שנה, נסגרה הרשימה. האמנו שבא הסוף להשתלנות היהודית. ש ע י נ ו.

מ דברים על לחץ אמריקאי. האם נעמוד בפניו הלחץ, או ניכנע לו. זוהי שטות. אין שום לחץ. אין צורך בשום לחץ. הממשלה האמריקאית אינה מאיימת עלינו. אין לה צורך באיומים. היא מדברת אלינו באהדה. ברוח טובה. והיא אומרת לנו, יוסידיים: "יש לנו עזות. אינכם צריכים לקבל אותן. אתם חופשיים כהחלט לעשות ככל העולה על רוחכם. אתם יכולים להחזיק בכל סיני, ולעבור את התעלה. ולכבוש את קאהיר. אתם יכולים להחזיק בקונייטרה, ובשיא החרמון, ובמובלעת, ולהתקדם לעבר דמשק. אתם יכולים לעבור את הקו הירוק של אתמול, ואת הקו הסגול של היום, ואת הקו הצהוב של מחר, ואת כל קווי הקשת מחרתים. אבל במיקרה זה, אנא אל תסמכו עלינו. אל תקוו לקבל מאיתנו את הנשק המתחכם. שיהיה

דרוש לכם מול הטילים הסובייטיים. אל תקוו לקבל מאיתנו את הכסף, כדי לשלם בעד הנשק הזה. ואל תקוו ליהנות מכוח-ההרתעה שלנו, שרק הוא יכול למנוע התערבות סובייטית ישירה נגדכם. "ליבנו יהיה עימכם. נתפלג למענכם. נעקוב בעניין אחרי קורותיכם. ישמרכם האל."

ה יתה לנו עצמאות מדינית. היא לא היתה מעולם בלתי-מוגבלת. לאינו מדינה בימינו יש כזאת? אבל היתה לנו עצמאות ניכרת, והשתמשנו בה לא פעם — לעתים לטובה ובתבונה. לעיתים לרעה ובשחצנות. מתי איבדנו אותה?

אי-אפשר. כמוכן, לקבוע תאריך מדוייק. זה היה תהליך. אך אם רוצים לאתר מועד שבו עברנו על פני תמרור חשוב, אפשר לקבוע יום באוקטובר 1974. סמוך למחצית מילחמת יום-כיפור. לפני שעברנו את הקו הסגול, בצפון ובדרום, עברנו את הקו האדום המסמן את גבול העצמאות המדינית.

במהלך המלחמה הוכח בצורה חותכת שאיננו מסוגלים עוד להגן על המדינה בלא מישלוחים מאסיביים של נשק אמריקאי לאלות. ושאינו לנו הכסף לשלם עבורם. הוכח שרק הכוננות הגרעינית של הצבא האמריקאי מונעת הפעלת עוצבות של הצבא הסובייטי נגד צה"ל. והוכח שישראל עומדת הסרת-אונים מול העוצמה הבלכלית-הפיסית האדירה של הנפט הערבי. היתה רדושה התערבות זרה מאסיבית — צבאית, מבצעית ומדינית — כדי לשמור על קיום המדינה.

התערבות זו יכלה לבוא רק מצד ממשלת ארצות הברית. לא נותרה לנו כתובת אחרת. כל האופציות נעלמו. כך הפכנו למדינת-חסות. למדינת-חסות אין דיפלומטיה. יש לה דירודברים רק עם גורם אחד ויחיד — בעליהסות. ומכיוון שאין מקום למשאומתן בין בעליהסות לבין בן-ההסות, נותרת רק השתלנות. כמו ליהודייהסות ככל הדורות, יש לנו שוב שתדלנים.

ה אם אין כל ברירה? האם מצב זה נגזר עלינו, ואין לשנותו? יש ברירה. אנחנו יכולים להגיד לאמריקאים: "לכו בעזאזל!"

אתנו יכולים לוותר על הנשק, הכסף, כוח-ההרתעה, ולהתייצב לבדנו מול אויבינו. כך עשו אבותינו לפני 1900 שנה. הסוף היה עטור-ההילה. הקרב על הרי-הבית. חורבן בית-המקדש. מצדה. נאום נהדר של אלעזר בריאייר. גם הפעם יהיה לנו סוף נשגב, אם נלך בדרך זו. מצדה חדשה. נאום נהדר של מנחם בגין. שיישמר לזכר הדורות. אך מי שמעדיף את החיים על פני נאומים יפים, ואת הקיום הלאומי על פני התהילה הי קודרת של מצדה שנייה, מוטב שיחפש לו אופציה אחרת.

ה ברירה האמיתית — והיחידה — היא בין שתדלנות אצל האמריקאים ובין יוזמה מדינית עצמאית כלפי הערבים. אפשר להציג אופציה זו באמצעות שאלה פשוטה: מה יכולנו להשיג מן הערבים, אילו הצענו להם לפני שנה, ביוזמתנו, את אשר אנחנו מציעים עכשיו לקסינג'ר בעלימורחצנו? אילו הצענו או לסורים נסיגה מן התעלה. העברת הגדה המזרחית לידי הצבא המצרי, ומשאומתן על סיני לפי החלטת 242 — מה יכולנו להשיג? אילו הצענו או לסורים מוקונייטרה, ופתיחת משאומתן על רמת-הגולן — מה יכולנו לקבל? היינו חוסכים לעצמנו את הקורבנות היקר רים של מלחמת יום-כיפורים, ואת ההסלמה הנוראה של מערכות-הנשק, האוכרת את הי תוצר הלאומי שלנו. אך למעלה מזה — היינו נמצאים עכשיו בעיצומו

של תהליך משאומתן — לא בינינו לבין האמריקאים, אלא בינינו לבין הערבים. משאומתן אמיתי עם השכנים, מתוך עמדה של כוח, עם כל אפשרויות התימרון, בשלל הי אופציות פתוחות — ולא שתדלנות בפני פריץ. כי מה עושה קסינג'ר, עכשיו? הוא לוקח את הוויתורים שלנו, הכפויים עלינו, ומוכר אותם לערבים. את התמורה הוא גובה בעצמו, לטובת האינטרסים האמריקאים: נפט ערבי לאמריקה, חיזוק ההשפעה הי אמריקאית בעולם הערבי, ברית אמריקאית-מצרית, דחיי קת הגלי הסובייטיים. תמורת כל אלה משקיעה אמריקה עצמה רק את מחיר כרטיס-ההטסה של האדון והגברת קסינג'ר וי פמלייתם. כל שאר ההשקעה באה מידינו. בדרך של שתדלנות מנסים מנהיגינו להשיג, בחסד, חזק קטן ממה שיכלו להשיג בזכות: הפדר מדיני, סידורי-ביטחון, תיקוני-גבול, הפי סקת הנוחמה, הפרדת הכוחות.

אילו מכרנו בעצמנו את אשר יש למכור, יכולנו לגבות מחיר מלא — ויותר. כיום קסינג'ר מוכר במקומונו — וגובה, למען אמריקה, קומיסיון בגובה 90% מן המחיר.

ה אם אכרה הברירה המדינית שלנו סופית, בעיקר בות מלחמת יום-כיפורים? בהחלט לא. מצבנו המדיני הורע. אך עדיין יש בירדני קלפים טובים — אילו היינו מסוגלים ומוכנים לנהל מישחק ישיר עם הערבים. יש לנו קלפים מצוינים למישחק עם הפלסטינים. יש לנו קלפים טובים למישחק עם המצרים, ואפילו עם הסורים. אלא שלשם כך דרוש שינוי מהותי אצלנו. לא רק שינוי בהרכב הממשלה, אלא בכל גישתה. לא די בסילוק הצוות הממשלתי, שביזבו במשך שש שנים יקרות את הסוכנו לנהל מרי ניות עצמאית, מתוך אמונה מטופשת בעדינות תנו הניצחית. לא די גם בטיהור משרד-החזק. יש צורך בחשיבה מדינית חדשה, יש צורך בכלי לגיבוש גישה אחרת ולביצועה — מיניסטריון חדש לענייני העולם הערבי. ומעל לכל, יש צורך ברצון נחוש להשיג מחדש את עצמאותנו המדינית. אין כל רע במאמצי קסינג'ר, להיפך, הם יכולים להביא ברכה רבה. בתנאי שהם ישתלבו במדיניות עצמאית שלנו, ולא יבואו במקומה. לשם כך רדושה לנו הנהגה מדינית — פני קום עדת השתדלנים העצבניים, שאותה ראינו השביע במלוויזיה.